

Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0825U000662

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 25-02-2025

Статус: Захищена

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Михайловин Юлія Михайлівна

2. Julia Mykhailovin

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Вид дисертації: доктор філософії

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 202

Назва наукової спеціальності: Захист і карантин рослин

Галузь / галузі знань: аграрні науки та продовольство

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: 202 Захист і карантин рослин

Дата захисту: 10-03-2025

Спеціальність за освітою: плодоовочівництво і виноградарство

Місце роботи здобувача: Інститут біоенергетичних культур і цукрових буряків Національної академії аграрних наук України

Код за ЄДРПОУ: 00489780

Місцезнаходження: вул. Клінічна, буд. 25, Київ, 03141, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Національна академія аграрних наук України

Ідентифікатор ROR:

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): PhD 7614

Повне найменування юридичної особи: Інститут біоенергетичних культур і цукрових буряків Національної академії аграрних наук України

Код за ЄДРПОУ: 00489780

Місцезнаходження: вул. Клінічна, буд. 25, Київ, 03141, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Національна академія аграрних наук України

Ідентифікатор ROR:

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Інститут біоенергетичних культур і цукрових буряків Національної академії аграрних наук України

Код за ЄДРПОУ: 00489780

Місцезнаходження: вул. Клінічна, буд. 25, Київ, 03141, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Національна академія аграрних наук України

Ідентифікатор ROR:

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 68.35.31, 68.37.13, 68.37.33, 68.37.01

Тема дисертації:

1. Біологічні особливості Амброзії полинолистої (*Ambrosia artemisiifolia* L.) та розроблення методів її контролювання в фітоценозах Правобережного Лісостепу України
2. Biological features of ragweed (*ambrosia artemisiifolia* l.) and development of methods for its control in phytocenoses of the Right-Bank Forest-Steppe of Ukraine

Реферат:

1. У дисертації наведено практичне вирішення науково-виробничого завдання, яке полягає у встановленні біологічних особливостей амброзії полинолистої (*Ambrosia artemisiifolia* L.) в різних фітоценозах Правобережного Лісостепу України, оцінці впливу на розвиток сільськогосподарських культур з урахуванням її фітоценотичної напруги та конкурентноспроможності серед іншої сегетальної рослинності та розроблення системи контролювання бур'яну в агрофітоценозах правобережного Лісостепу України. Сегетальна рослинність спричиняє значну частку втрат сільськогосподарської продукції, а амброзія полинолиста (*Ambrosia artemisiifolia* L.) стала домінуючим бур'яном у більшості областей України, особливо у південних протягом останнього століття і буде ще більше поширюватися із потеплінням клімату, що є серйозною

загрозою для сільського господарства. Амброзія полинолиста (*Ambrosia artemisiifolia* L.) завдає значного економічного збитку та негативно впливає на здоров'я людини, так як пилок є сильним алергеном, а завдяки високій здатності розмноження цей бур'ян з неймовірною швидкістю та агресивністю заселяє необроблені землі, витісняючи місцеві види рослин. Особливо активно амброзія заселяє необроблені землі з порушеною природною рослинністю. Однією з вагомих причин розширення ареалу амброзії полинолистої є недосконалі знання особливостей її органогенезу та відсутність дієвих методів її контролювання в різних фітоценозах Правобережного Лісостепу. А у сучасних умовах ведення сільськогосподарського виробництва виникає необхідність у перегляді існуючих підходів до контролювання амброзії полинолистої з метою розробки ефективних та екологічно безпечних методів та елементів технологій, спрямованих на зниження її шкідливості, зменшення продукції пилку та насіння, локалізації вогнищ та обмеження подальшого розширення. Встановлено, що внесення гербіциду Геліантекс для контролювання сеgetальної рослинності, і амброзії полинолистої зокрема, забезпечило отримання найвищої врожайності (2,9 т/га) соняшника серед всіх досліджуваних варіантів, так як загальні витрати на технологію становили 21322 грн. Отримано умовно чистий прибуток 27678 грн., з рівнем рентабельності 129 %. Внесення післясходового препарату системної дії Пульсар, 40, забезпечило врожайність насіння культури 2,7 т/га, Загальні витрати на технологію з урахуванням всіх показників складової ефективності становила 21930 грн., що на 608 грн. більше, порівняно з витратами за внесення препарату Геліантекс. Умовно чистий прибуток склав 27070 грн., з рівнем рентабельності у 123 %. Препарат Експрес, який є обов'язковим у використанні у технології Експрес Сумо за вирощування соняшника показав дуже низьку ефективність, так як умовно чистий прибуток склав 18680 грн. з рівнем рентабельності всього 88 %. Таким чином, амброзія полинолиста є агресивним видом, яка визначається її широкою екологічною пластичністю, що дозволяє їй колонізувати різні природні ценози через свої біологічні особливості: великою насінневою продуктивністю та щільністю, за рахунок чого і створює великі запаси насіння у ґрунті у різних ареалах зростання; їй притаманна резистентність до багатьох гербіцидів, що дозволяє їй захоплювати різні агроценози; володіє високою алопатичною спроможністю, що дає можливість амброзії конкурувати з аборигенними та культурними видами рослин; відсутні природні фітофаги; має високий рівень генотипової мінливості.

2. The dissertation presents a practical solution to a scientific and production-related problem, which involves determining the biological characteristics of common ragweed (*Ambrosia artemisiifolia* L.) in various phytocenoses of the Right-Bank Forest-Steppe of Ukraine, assessing its impact on the development of agricultural crops considering its phytocoenotic pressure and competitiveness among other segetal vegetation, and developing a weed control system in agro-phytocenoses of the Right-Bank Forest-Steppe of Ukraine. Segetal vegetation accounts for a significant share of agricultural production losses, and common ragweed (*Ambrosia artemisiifolia* L.) has become a dominant weed in most regions of Ukraine, especially in the southern regions over the past century. With climate warming, its spread is expected to increase further, posing a serious threat to agriculture. Common ragweed (*Ambrosia artemisiifolia* L.) causes significant economic losses and negatively affects human health, as its pollen is a strong allergen. Due to its high reproductive capacity, this weed rapidly and aggressively colonizes uncultivated lands, displacing native plant species. It thrives particularly well on abandoned lands with disturbed natural vegetation. One of the major reasons for the expansion of its range is the insufficient knowledge of its organogenesis and the lack of effective control methods in different phytocenoses of the Right-Bank Forest-Steppe. Under modern agricultural production conditions, there is a need to revise existing approaches to common ragweed control to develop effective and environmentally safe methods and technological elements aimed at reducing its harmfulness, decreasing pollen and seed production, localizing infestations, and limiting further spread. It was established that applying the herbicide Heliantex for controlling segetal vegetation, including common ragweed, ensured the highest sunflower yield (2.9 t/ha) among all studied variants, with total technology costs amounting to 21,322 UAH. The net conditional profit obtained was 27,678 UAH, with a profitability level of 129%. The application of the post-emergence systemic herbicide Pulsar 40 resulted in a sunflower seed yield of 2.7 t/ha. The total technology costs, considering all efficiency indicators, amounted to 21,930 UAH, which was 608 UAH higher compared to the costs associated with Heliantex application. The net conditional profit

amounted to 27,070 UAH, with a profitability level of 123%. The herbicide Express, which is mandatory in the Express Sun technology for sunflower cultivation, showed very low effectiveness, as the net conditional profit amounted to 18,680 UAH, with a profitability level of only 88%. Thus, common ragweed is an aggressive species characterized by its wide ecological plasticity, allowing it to colonize various natural cenoses due to its biological features, including high seed productivity and density, which contribute to the accumulation of large seed reserves in the soil across different habitats. It exhibits resistance to many herbicides, enabling it to invade various agrocenoses. Additionally, it possesses strong allelopathic properties, allowing it to compete with native and cultivated plant species. The absence of natural phytophages and its high level of genotypic variability further contribute to its successful spread.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Раціональне природокористування

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Не застосовується

Підсумки дослідження: Теоретичне узагальнення і вирішення важливої наукової проблеми

Публікації:

- Романов С.М., Михайловин Ю.М. Угрупування сегетальної рослинності агрофітоценозу гороху озимого та її вплив на продуктивність культури у Правобережному Лісостепу України. Новітні агротехнології, 2024, Т. 12, № 1. <http://jna.bio.gov.ua/article/view/302321>
- Сторожик Л.І. Михайловин Ю.М. Хімічний складник та алелопатична дія метаболітів, продукованих амброзією полинолістою (*Ambrosia artemisiifolia* L.). Новітні агротехнології, 2024, Т. 12, № 3. <https://doi.org/10.47414/na.12.3.2024.317152>
- Воевода Л. І., Красноштан І. В., Михайловин Ю. М., Половинчук О. Ю. Видовий склад бур'янів і шкідників у посівах ячменю ярого та втрати врожаю зерна за різних попередників. Новітні агротехнології. 2021. № 9. <https://doi.org/10.47414/na.9.2021.256509>
- Воевода Л. І., Василенко О. П., Михайловин Ю. М., Філімонова Н. С. Формування видового складу бур'янів і шкідників у посівах салату та втрати його врожаю // Наукові праці інституту біоенергетичних культур і цукрових буряків. 2021. випуск 29. С. 55–61. DOI: <https://doi.org/10.47414/np.29.2021.250019>
- Сторожик Л.І. Михайловин Ю.М. Контролювання поширення амброзії полинолістої гербіцидами в агрофітоценозі соняшнику. Таврійський науковий вісник, № 139.С. 75–86. <https://www.tnv-agro.ksauniv.ks.ua/potochnij-vipusk>
- Михайловин Ю.М. Біологічні особливості Амброзії полинолістої (*Ambrosia artemisiifolia* L.). Тези доповідей Міжнародної наукової інтернет-конференції «Інноваційні зернопродукти і технології», Умань, 21 лютого 2022 р., с.126–127.
- Сторожик Л.І., Михайловин Ю.М., Завгородня С.В. Механічний метод контролювання поширення амброзії полинолістої в міських ценозах. Тези доповідей міжнародної науково практичної конференції «Поліські наукові читання- 2024». Чернігів, 27–29 листопада 2024 року. С. 162–166
- Сторожик Л.І., Михайловин Ю.М. Значення та заходи ліквідації насіння амброзії (*Ambrosia artemisiifolia* L.) в зерні сільськогосподарських культур. Тези доповідей Міжнародної інтернет-конференції «Інноваційні зернопродукти і технології», Умань, 20 лютого 2024 р. С. 124–127

Наукова (науково-технічна) продукція:

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПВ:

Впровадження результатів дисертації: Впроваджено

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Сторожик Лариса Іванівна
2. Larysa I. Storozhyk

Кваліфікація: д. с.-г. н., професор, 06.01.09

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Інститут біоенергетичних культур і цукрових буряків Національної академії аграрних наук України

Код за ЄДРПОУ: 00489780

Місцезнаходження: вул. Клінічна, буд. 25, Київ, 03141, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Національна академія аграрних наук України

Ідентифікатор ROR:

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Задорожний Віктор Сергійович
2. Viktor S. Zadorozhnyi

Кваліфікація: к.с.-г.н., с.н.с., 06.01.01

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-3842-0636

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Інститут кормів та сільського господарства Поділля Національної академії аграрних наук України

Код за ЄДРПОУ: 00496588

Місцезнаходження: проспект Юності, буд. 16, Вінниця, Вінницький р-н., 21100, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Національна академія аграрних наук України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Піковський Мирослав Йосипович

2. Myroslav Y. Pikovskyi

Кваліфікація: д. с.-г. н., доц., 06.01.11

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-0689-604X

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Національний університет біоресурсів і природокористування України

Код за ЄДРПОУ: 00493706

Місцезнаходження: вул. Героїв Оборони, буд. 15, Київ, 03041, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Рецензенти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Макух Ярослав Петрович

2. Yaroslav P. Makukh

Кваліфікація: д. с.-г. н., професор, 06.01.13

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-6954-1388

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Інститут біоенергетичних культур і цукрових буряків Національної академії аграрних наук України

Код за ЄДРПОУ: 00489780

Місцезнаходження: вул. Клінічна, буд. 25, Київ, 03141, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Національна академія аграрних наук України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Ременюк Світлана Олександрівна

2. Svitlana Remeniuk

Кваліфікація: к. с.-г. н., старший науковий співробітник, 06.01.13

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-4407-4293

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Інститут біоенергетичних культур і цукрових буряків Національної академії аграрних наук України

Код за ЄДРПОУ: 00489780

Місцезнаходження: вул. Клінічна, буд. 25, Київ, 03141, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Національна академія аграрних наук України

Ідентифікатор ROR:

VIII. Заключні відомості

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
голови ради**

Присяжнюк Олег Іванович

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
головуючого на засіданні**

Присяжнюк Олег Іванович

**Відповідальний за підготовку
облікових документів**

Ременюк Світлана Олександрівна

Реєстратор

УкрІНТЕІ

**Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є
відповідальним за реєстрацію наукової
діяльності**

Юрченко Тетяна Анатоліївна